

Vergaderjaar 2007–2008

23 490

Ontwerpbesluiten Unie-Verdrag

CO

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 15 januari 2008

De vaste commissie voor de JBZ-Raad¹ van de Eerste Kamer heeft op 26 november 2007 een brief gestuurd naar de minister en staatssecretaris van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met betrekking tot een aantal Europese ontwerpbesluiten. De Kamer heeft hierop op 15 januari 2008 een reactie ontvangen van de minister en staatssecretaris van Justitie. De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De voorzitter van de commissie,
Kox

De griffier van de commissie,
Van Dooren

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Dölle (CDA), Van de Beeten (CDA), Broekers-Knol (VVD), De Graaf, (VVD), Kox (SP), (voorzitter), Essers (CDA), Sylvester (PvdA), Eigeman (PvdA), Engels (D66), Franken (CDA), (vice-voorzitter), Van Kappen (VVD), Peters (SP), K.G. de Vries (PvdA), Haubrich-Gooskens (PvdA), Reuten (SP), Koffeman (PvdD), Böhler (GL) Van Bijsterveld (CDA), Strik (GL), Lagerwerf-Vergunst (CU), Duthler (VVD), Vliegenthart (SP), Kuiper (CU) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

Den Haag, 26 november 2007

Zoals reeds vermeld in het JBZ-instemmingsbesluit van de Eerste Kamer d.d. 6 november 2007, heeft de commissie voor de JBZ-Raad op 20 november jl. een inhoudelijke bespreking gewijd aan een aantal Europese ontwerpbesluiten. Deze bespreking heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Ontwerpbesluit tot oprichting van de Europese politiedienst (Europol)¹

De leden van de **CDA**-fractie delen de zorgen en kritiepunten van de Nederlandse regering ten aanzien van het ontwerpbesluit Europol, zoals verwoord in het BNC-fiche² en de geannoteerde Raadsagenda's. Wel heeft zij nog een vraag naar aanleiding van de uitbreiding van het mandaat van de Europese politiedienst met bevoegdheden ten aanzien van grensoverschrijdende criminaliteit. In bijlage I bij het ontwerpbesluit wordt in dit kader onder meer verwezen naar racisme en vreemdelingenhaat. Het is de aan het woord zijnde leden echter niet duidelijk wat specifiek van dit punt de grensoverschrijdende dimensie is. Kan de regering hier een toelichting op geven?

De leden van de **VVD**-fractie lezen in het ontwerpbesluit dat gedacht wordt aan het toekennen van operationele bevoegdheden aan functionarissen van Europol. Graag vernemen deze leden welke mogelijkheden de Raad hier voor ogen heeft. Welke mogelijkheden zouden de Europolfunctionarissen concreet moeten krijgen? En wat is het standpunt van de Nederlandse regering in deze?

De leden van de **SP**-fractie willen graag meer weten over de omzetting van het Europolverdrag in een Raadsbesluit, vooraleer besloten wordt over het al dan niet verlenen van instemming aan het onderhavige voorstel. De omzetting haalt belangrijke bevoegdheden weg bij de nationale parlementen, de mogelijkheden om toezicht te houden op het groeiende aantal bevoegdheden, taken en activiteiten en het recht om een veto uit te spreken over uitbreiding van de omvang van Europol.

Nadat Europol in 1999 operationeel werd, zijn dit jaar drie protocollen in werking getreden, die tot aanzienlijke uitbreiding van werkterrein en competenties hebben geleid. Omzetting van het Verdrag in een Raadsbesluit zet die trend door. In principe mag Europol zich, zo lijkt het in de ogen van de SP-fractie, met alle vormen van misdaad gaan bemoeien, ook de niet georganiseerde vormen ervan, waar de bevoegdheden tot nu toe beperkt waren. Europol mag, indien dit voorstel wordt aangenomen, zich gaan bezighouden met het coördineren, organiseren en implementeren van onderzoek en operationele acties. Deze leden vernemen graag van de regering in hoeverre daarmee inbreuk gemaakt wordt op de bevoegdheden van de nationale politieke en justitiële diensten.

Voorts vragen deze leden naar de financiële behoeften van de Europese politiedienst in de nabije toekomst. Vreemd genoeg worden de taken uitgebreid, terwijl de middelen in de begroting in meerjarenperspectief worden verminderd. Kan de regering toelichten hoe een en ander met elkaar te rijmen valt?

De leden van de SP-fractie vinden het ten slotte opvallend dat nationale en Europese parlementaire controle op initiatieven, planning en activi-

¹ COM(2006)817 – meest recent ontvangen raadsdocument: 14318/07; voor deze en andere documenten zie dossier 4.2162 op www.europapoort.nl

² Kamerstuk 22 112, 521, fiche 5.

teiten in het ontwerpbesluit niet helder worden geregeld. Opnieuw graag een toelichting van de regering.

De fractie van **GroenLinks** acht een goede inbedding van Europol in de Europese veiligheidsarchitectuur van belang. In het raadsbesluit dient dan ook met name rekening te worden gehouden met de verhouding tussen Europol en de andere EU-organen. De aan het woord zijnde leden zijn benieuwd naar de visie van de Nederlandse regering op deze samenwerking in het algemeen en het uiteindelijke doel in het bijzonder.

Deze leden willen voorts benadrukken dat de meerwaarde van een orgaan als Europol juist is gelegen in de bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit. De uitbreiding van het mandaat, waaraan op dit moment wordt gewerkt, mag dan ook niet leiden tot verwatering van de activiteiten die zijn gericht op de grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit.

Mede in dit kader vragen de leden van de **GroenLinks**-fractie, daarin gesteund door de leden van de fractie van **PvdA**, of Europol zich niet op enkele belangrijke prioriteiten zou moeten richten, in plaats van het enkel uitdijen qua taken en bevoegdheden? Waarom, zo vragen deze leden, moet Europol zelf de beschikking krijgen over operationele bevoegdheden, wanneer het orgaan zich met name bezig houdt dan wel zou moeten houden met het analyseren van door anderen opgespoorde en aangedragen informatie? Daarbij komt nog dat het verrichten van operationele activiteiten hele andere vaardigheden vergt.

De leden van de fractie van **GroenLinks** hebben een aantal opmerkingen naar aanleiding van een onderzoek van prof.mr.dr. P. C. van Duyne.¹ Hij stelt dat de jaarlijkse inventarisatie van Europol zinloze besteding van geld en menskracht is. Er zouden geen eenduidige begrippen zijn en de inventarisatie vindt plaats op basis van slechte vragen en methodieken, waardoor het resultaat nauwelijks iets zegt. Wat is in deze het oordeel van de Nederlandse regering? Heeft zij vertrouwen in de huidige kwaliteit van de inventarisaties of is zij van mening dat deze kan worden verbeterd? Indien dat laatste het geval is, aan welke verbetermogelijkheden denkt de regering dan?

Van Duyne stelt voorts dat het raar is om Europol zelf de dreigingsanalyses te laten uitvoeren, omdat deze analyse beïnvloedt kan worden door een zeker eigenbelang. Het ware daarom beter, aldus Van Duyne, om de dreigingsanalyses onafhankelijk te laten doen. Daarnaast pleit hij voor onafhankelijk onderzoek naar functioneren Europol. De leden van de GroenLinks-fractie zouden graag vernemen of de Nederlandse regering deze stellingname deelt.

De leden van de fractie van GroenLinks lezen in Hoofdstuk 1 van het ontwerpbesluit, waarover de Raad reeds politieke overeenstemming heeft bereikt, dat het Europees Parlement niet langer betrokken wordt bij de vaststelling van de prioriteiten van Europol. Zij vinden dit zorgelijk en onwenselijk. Juist nu het mandaat wordt uitgebreid zou de parlementaire controle eerder versterkt moeten worden. Wat is de reden van deze beperking? Blijft er nog enige parlementaire controle op Europol over, en zo ja, wat is daarvan dan de omvang? De aan het woord zijnde leden zouden voorts graag vernemen van de regering in hoeveel lidstaten de Europol-verbindingsofficieren onder nationale parlementaire controle staan.

Het is deze leden niet duidelijk of het Europol Information System, waarnaar wordt verwezen in Hoofdstuk 2 van het ontwerpbesluit, voldoet aan de eisen van het ontwerpbesluit bescherming persoonsgegevens.

¹ Zie ook: «Achter elke boom een crimineel» – NRC Handelsblad, 8 november 2007.

Indien dit wel het geval is, wat is dan de verhouding tot overweging 24 bis van dat kaderbesluit, waarin staat dat de «genoemde systemen door dat kaderbesluit onverlet worden gelaten».

De leden van de GroenLinks-fractie krijgen voorts graag informatie over de rol van het Gemeenschappelijk Controleorgaan Europol en de Europese Toezichthouder Gegevensbescherming (EDPS) bij de totstandkoming van het Raadsbesluit. Zij hebben verschillende malen kritiek geuit op de voorliggende onderhandelingsdocumenten. Op welke wijze is tot nog toe aan hun kritiek gehoor gegeven? Welke kritiekpunten resteren er momenteel nog? En welke rol heeft Nederland gespeeld bij het tegemoetkomen aan de kritiekpunten van genoemde toezichthouders?

Specifiek ten aanzien van artikel 12 lid 2 sub e en f vragen de aan het woord zijnde leden waarom ervoor gekozen is dat zo veel gegevens mogelijk in het Europol Information System kunnen worden opgenomen, zoals bijvoorbeeld de «whereabouts» van een persoon, diens rijbewijzen, etc. Kan niet worden volstaan met de strikt noodzakelijke persoonsgegevens?

Tot slot hebben de leden van de GroenLinks-fractie nog een aantal vragen over het inzagerecht (artikel 29 ontwerpbesluit). Zoals het nu is vormgegeven, kent het inzagerecht veel en vage uitzonderingsgronden. Dreigt het hiermee niet te verworden tot een wassen neus? Kan de regering aangeven wat de precieze criteria zijn voor het toekennen van een inzagerecht? Hoe komt bijvoorbeeld iemand te weten dat zijn gegevens bij Europol zijn geregistreerd? Is het noodzakelijk dat een afwijzing van het inzagerecht wordt onderbouwd? Het lijkt de aan het woord zijnde leden van belang dat een dergelijke afwijzing deugdelijk wordt gemotiveerd. Is de regering het hier mee eens?

Ontwerpkaderbesluit over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken¹

In het ontwerpkaderbesluit bescherming persoonsgegevens is sprake van de instelling van een tweetal uitvoerende comités. De leden van de **commissie voor de JBZ-Raad** vragen of de taken die deze comités zouden moeten uitvoeren (controle niveau gegevensbescherming in derde landen en in de lidstaten, alsmede het voorstellen van wijzigingen op het kaderbesluit) niet ook door één comité kunnen worden uitgevoerd. Voorts vernemen deze leden graag of er inmiddels meer duidelijkheid bestaat over de besluitvormingsprocedures in de comités. De regering stelde immers in het BNC-fiche² te willen bevorderen dat alsnog sprake zou zijn van besluitvorming bij unanimité in plaats van de voorgestelde meerderheidsbesluitvorming.

Uit de geannoteerde agenda³ voor de JBZ-Raad van november 2007 begrijpt de commissie dat de Raad voornemens is te onderzoeken of de verschillende Europese toezichthouders gegevensbescherming kunnen worden samengevoegd. Het is haar echter niet duidelijk of, en zo ja hoe, de Europese Toezichthouder Gegevensbescherming bij dit initiatief is betrokken. Kan de regering hier meer duidelijkheid over geven?

De **SP**-fractie maakt zich met de commissie-Meijers zorgen over het voorgestelde kaderbesluit bescherming persoonsgegevens, verzameld in het kader van werkzaamheden van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken⁴. Het lijkt erop dat drie zaken nog onduidelijk zijn: om welke gegevens gaat het allemaal, wat is het beschermingsniveau van de verzamelde gegevens en komt er een klachteninstantie?

¹ COM(2005)475 – meest recent ontvangen raadsdocument: 14119/07; voor deze en andere documenten zie dossier 4.0.15 op www.europapoort.nl

² Kamerstuk 22 112, 417, fiche 5.

³ Kamerstuk 23 490, CD/477.

⁴ Zie bijvoorbeeld de brief van de commissie-Meijers, CM0615-I – 27 november 2006.

Volgens de commissie-Meijers is het kaderbesluit vooral een legitimatie voor verdere gegevensuitwisseling tussen de lidstaten, zonder overeenkomstige versterking van de rechtspositie van de burger. De commissie-Meijers vreest dat gegevens voor onrechtmatige doeleinden kunnen (en zullen) worden gebruikt. De regering probeert die vrees te relativeren, maar, volgens de aan het woord zijnde leden, tot op heden met onvoldoende overtuiging. Graag horen deze leden van de regering overtuigender argumenten, vooraleer instemming met het kaderbesluit kan worden overwogen.

De leden van de **VVD**-fractie lezen in overweging 8 bis dat het beginsel van juistheid van gegevens moet worden toegepast in het licht van de aard en het doel van de specifieke verwerking. In de meeste wet- en regelgeving die ziet op bescherming van persoonsgegevens wordt het beginsel van juistheid opgevat als integriteit van gegevens en wordt er geen verband gelegd met aard en doel van de specifieke verwerking. Integriteit van gegevens houdt in dat gegevens niet kunnen worden gemuteerd of zijn gemuteerd. Daar heeft de aard en het doel niets mee te maken. Wordt in dit kaderbesluit afgeweken van deze gangbare uitleg?

Wat is de ratio en toegevoegde waarde van de bepaling, zoals geformuleerd in overweging 8 quater (vernietiging gegevensdrager)?

De aan het woord zijnde leden zouden voorts graag van de regering vernemen wanneer een mededeling door de rechterlijke macht aan particuliere instanties (overweging 10) opportuun zou zijn? Het is voorstelbaar dat behalve de politie- of douane-autoriteiten de staande magistratuur persoonsgegevens mededeelt aan particuliere instanties als dat nodig is om misdrijven te vervolgen of dreigingen af te wenden. De rechter lijkt hier geen rol te hebben. Aan welke situaties zou moeten worden gedacht?

De leden van de **VVD**-fractie menen ten slotte te begrijpen dat de Nederlandse regering, in tegenstelling tot de regering van andere lidstaten waaronder het Verenigd Koninkrijk, geen moeite zou hebben met de uitbreiding van de werkingssfeer van het ontwerpbesluit naar de bescherming van gegevens die in een strikt nationale context zijn verwerkt. Kan de regering dit standpunt toelichten? Naar het oordeel van deze leden zitten er namelijk nogal wat haken en ogen aan onverkorte nationale toepassing.

De leden van de **VVD**-fractie en van de **GroenLinks**-fractie wijzen op overweging 13 bis. Betrokkenen dienen op de hoogte te worden gebracht van het feit dat hun persoonsgegevens worden verwerkt, bijvoorbeeld via wetgeving. Dit is een erg summier manier van op de hoogte brengen. Van betrokkenen kan niet worden verwacht dat zij alle wetgeving kennen. Is het geen goed idee om hier een meer serieuze invulling aan te geven, in lijn met bijvoorbeeld de wijze waarop naar Europese en Nederlandse wetgeving invulling wordt gegeven aan de informatieplicht (zie bijvoorbeeld artikel 33 en 34 Wbp)?

De leden van de **PvdA**-fractie vragen de regering om meer duidelijkheid te geven over de implementatie van het kaderbesluit in de nationale context. Hoe zal deze worden vormgegeven? En hoe lang denkt de regering nodig te hebben voor de omzetting?

Zoals hierboven ook reeds door de **GroenLinks**-fractie is aangehaald, wordt in overweging 24 bis verwezen naar verschillende andere regelingen. Het is deze leden echter niet duidelijk of het kaderbesluit bescherming persoonsgegevens voor de regelingen waarnaar wordt verwezen in

alle gevallen buiten spel blijft, dan wel enkel wanneer de specifieke regelingen een strikter kader bevatten. Kan de regering dit toelichten?

De leden van de fractie van GroenLinks nemen met enige zorg kennis van de in artikel 3 lid 2 en artikel 12 van het ontwerpbesluit verwoorde ruime mogelijkheden voor lidstaten om verkregen data voor andere doeleinden te gebruiken dan waarvoor deze zijn verzameld. Kan de regering aangeven of de lidstaten in het algemeen, en Nederland in het bijzonder, voornemens zijn van deze bevoegdheid gebruik te gaan maken. Zo ja, aan welke doeleinden valt dan te denken?

Artikel 16 lid 2 bepaalt dat een lidstaat kan tegenhouden dat een andere lidstaat een betrokkene informeert. De aan het woord zijnde leden vragen zich af of dit niet met redenen omkleed gebeurd zou moeten worden? Wordt een dergelijke weigering ook in het (persoonsgegevens)dossier van de betrokkene opgenomen?

Naar het oordeel van de GroenLinks-fractie zou het inzagerecht (artikel 17) tevens van toepassing moeten zijn op het doel van de gegevensopslag. Deze leden constateren voorts dat lid 2 een groot aantal mogelijkheden schept om de toegang van betrokkene tot zijn eigen dossier te beperken. De motivering voor afwijzing zal, zo lijkt het, veelal op algemene gronden plaatsvinden. Graag vernemen deze leden van de regering hoe een en ander zich verhoudt tot artikel 41 van het Handvest voor de Grondrechten (recht op inzage in eigen dossier).

Deze leden constateren voorts dat de beroepsmogelijkheden voor de burger conform artikel 20 erg summier zijn. Ook zijn er te weinig beperkingen en garanties voor de verstrekking van gegevens aan derde landen conform artikel 27 van het ontwerpbesluit. Graag een reactie van de regering op deze beide punten.

De «Working Party on Police and Justice» heeft in een advies d.d. 17 oktober 2007 geconcludeerd dat de nu voorliggende tekstvoorstellen wat gegevensbescherming betreft onder het niveau liggen van Conventie 108 van de Raad van Europa. De werkgroep wijst met name op de bepalingen omtrent het gebruik van gegevens van een andere lidstaat (artikelen 3 en 12) en het inzagerecht (artikel 17). Kan de regering ingaan op deze kritiek? Wat is het standpunt van het Europese Toezichthouder Gegevensbescherming over het onderhandelingsresultaat ten aanzien van het kaderbesluit? Wat is daarop de reactie van de Nederlandse regering en van de Raad?

Ontwerprichtlijn inzake de criteria voor toelating en verblijf van derdelanders die hooggekwalificeerde arbeid komen verrichten (Europese Blue Card)¹

De **commissie voor de JBZ-Raad** deelt de bezwaren van de Nederlandse regering ten aanzien van de introductie van een Europese Blue Card. De voorgestelde geldigheidsduur van twee jaar is kort. Ook de mogelijke toepassing van een arbeidsmarkttoets lijkt eerder een belemmering te vormen voor een goede werking van de Blue Card dan een bevordering.

De leden van de **CDA**-fractie constateren tevreden dat de Europese Commissie in het voorstel benadrukt «braindrain» uit ontwikkelingslanden te willen zoveel mogelijk te willen tegengaan. Kan de regering duiden hoe dit concreet zal worden vormgegeven?

¹ COM(2007)637, zie dossier 2.2.39 op www.europapoort.nl

Deze leden hebben voorts een vraag ten aanzien van de verlenging van de geldigheidsduur van de Blue Card. Naar zij begrijpen, kan een Blue Card eenmalig voor de duur van twee jaar worden verlengd. Welke mogelijkheden bestaan er voor de bezitter van de Blue Card na afloop van deze periode van twee maal twee jaar? Dient hij/zij dan terug te keren naar het land van herkomst of kan er bijvoorbeeld een nieuwe Blue Card worden aangevraagd in dezelfde of een andere EU-lidstaat?

De leden van de **SP**-fractie vragen waarom de regering van mening is dat de introductie van een Europese Blue Card een effectieve oplossing is voor een probleem. Graag horen zij hiertoe meer argumenten.

Op dit moment vinden deze leden de definiëring van het voorstel op een aantal punten vaag: zij zijn er bijvoorbeeld niet van overtuigd dat wordt voorzien in voldoende maatregelen om «braindrain» of een «battle of drains» te voorkomen. De kans op voortrekken van sommigen ten koste van achterstelling van anderen lijkt hen dan ook aanwezig. Opleiding en kansrijke praktijkervaring in de lidstaten zonder dat – met name – ontwikkelingslanden daardoor van hun relatief geringe laag van opgeleiden worden beroofd, moet, mits streng gereguleerd, wel mogelijk zijn.

Deze leden wensen voorts te benadrukken dat in dit verband een eenduidige definitie opgesteld dient te worden van het begrip kennismigrant.

De leden van de **SP**-fractie, alsmede de leden van de **GroenLinks**-fractie, verzoeken de regering in te gaan op de verschillen tussen de Green Card, zoals die in de VS bestaat, en de nu voorgestelde Blue Card.

De leden van de GroenLinks-fractie verzoeken de regering in dit kader met name in te gaan op de redenen waarom van het Amerikaanse systeem wordt afgeweken, bijvoorbeeld met betrekking tot het vereiste arbeidscontract en de maximale geldigheidsduur van twee jaar en de effecten die de regering daarvan verwacht. Geeft die maximumtermijn nog wel de mogelijkheid voor kennismigranten om een loopbaan door de gehele EU te doorlopen? Wat zijn nu de redenen waarom een kennismigrant met dit systeem de EU zou prefereren boven de VS of andere immigratielanden?

Deze leden zouden tot slot graag van de regering vernemen of zij bereid is de harmonisatie van de toelatingscriteria met betrekking tot de Blue Card ter wille te zijn?

Ontwerprichtlijn inzake één enkele aanvraagprocedure voor derdelanders voor een verblijfs- en werkvergunning voor een lidstaat en een pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven¹

De leden van de **CDA**-fractie constateren de terughoudendheid van de regering ten aanzien van de enkele aanvraagprocedure. Is de regering daarentegen niet bang voor concurrentie tussen de EU-lidstaten wanneer de aanvraagprocedures niet worden geharmoniseerd? Een en ander zou ertoe kunnen leiden dat andere lidstaten voor derdelanders aantrekkelijker zullen zijn / worden dan Nederland.

De leden van de **VVD**-fractie spreken graag hun steun uit voor het standpunt van de regering ten aanzien van de enkele aanvraagprocedure. Zij zijn van mening dat de bestaande procedurele scheiding tussen de verblijfs- en werkvergunning gehandhaafd dient te blijven.

Kortheidshalve verwijzen de leden van de **SP**-fractie in dit verband naar de hierboven gemaakte opmerkingen ten aanzien van de Europese Blue

¹ COM(2007)638 zie dossier 2.2.40 op www.europapoort.nl

Card. Zij zien voorts dat in de toelichting op deze richtlijn wordt gesproken over de mogelijkheid voor een nationale invulling. Deze leden zijn benieuwd hoe de regering de ruimte, die hierbij genomen kan worden, gaat opvullen.

Naar het oordeel van de fractie van **GroenLinks** is het voorstel om te komen tot één uniforme aanvraagprocedure voor tewerkstellings- en verblijfsvergunningen een goed voorstel. Het kan een belangrijke rol spelen bij het voorkomen van uitbuiting en illegale arbeid, alsmede van concurrentievervalsing. Waarom, zo vragen deze leden, is de Nederlandse regering zo terughoudend over de uniforme aanvraagprocedure? Dit is ook belangrijk voor de werkgever. Bovendien behoort deze procedure tot de set «common safeguards and rights», waar de Nederlandse regering wel het nut van in ziet. Graag een reactie van de regering.

Ontwerprichtlijn over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven¹

Onderhavig voorstel voor een ontwerprichtlijn dateert van september 2005 en is derhalve inmiddels ruim twee jaar in onderhandeling. De **commissie voor de JBZ-Raad** heeft uit diverse bronnen, waaronder de website van Statewatch, kunnen opmaken dat het voorstel inmiddels op verschillende punten is gewijzigd. Tot op heden heeft de commissie echter nog geen enkel raadsdocument van de regering mogen ontvangen, waarin wijzigingsvoorstellen zijn opgenomen. De commissie verzoekt de regering dan ook dringend het meest actuele raadsdocument, inclusief alle voetnoten, naar de Eerste Kamer te zenden. De commissie stelt zich op het standpunt dat, zolang zij niet volledig wordt geïnformeerd, een zorgvuldige inhoudelijke bespreking van de ontwerprichtlijn niet mogelijk is. Zij acht het des te noodzakelijker zo vroeg mogelijk te worden geïnformeerd, aangezien hier de medebeslissingsprocedure – en derhalve niet het instemmingsrecht – van toepassing is.

De **SP**-fractie benadrukt daarnaast dat goede samenwerking tussen de lidstaten van belang is en dat uniformiteit op zich aangewezen is vanwege de zogenaamde achterdeurproblematiek. De aan het woord zijnde leden waarschuwen echter dat het onjuist is wanneer minimumnormen worden toegerekend als maximale beschermingsregels. Dit houdt in dat de mogelijkheid moet blijven bestaan dat lidstaten verdergaande bescherming kunnen bieden. Het opstellen van minimumnormen betekent naar het oordeel van deze leden dat een lidstaat de bevoegdheid heeft boven het minimum uit te komen, en rechtvaardige regels op te stellen indien dat wenselijk wordt geacht. Begrijpen de leden van de SP-fractie het goed, dat daadwerkelijk de mogelijkheden stevig worden ingeperkt, en dat Europees geregeld gaat worden welke dwangmaatregelen gebruikt gaan worden om mensen uit te zetten en wanneer en hoe vreemdelingen in detentie geplaatst worden?

Groenboek bioparaatheid²

Op 8 oktober jl. ontving de Eerste Kamer de kabinetsreactie op het Groenboek Bioparaatheid³. De **commissie voor de JBZ-Raad** wenst bij deze nadrukkelijk haar steun uit te spreken voor het op pagina 4 van de kabinetsreactie verwoorde standpunt van de Nederlandse regering, dat eventueel Europees beleid op dit terrein slechts aanvullend kan zijn.

De leden van de SP-fractie voegen hier nog aan toe, dat het vanuit een risicomanagement-argument niet altijd logisch is om biologische en chemische gevaren gescheiden te behandelen. Zowel op gebied van

¹ COM(2005)391 zie dossier 2..0.32 op www.europapoort.nl

² COM(2007)399 zie dossier 4.4.63 op www.europapoort.nl

³ Kamerstuk 22 112, 571.

risicoanalyse, risicoperceptie en risicopreventie bestaan immers veelal dezelfde bronnen, wegen, methoden e.d.

Deze leden achten het van belang, dat naast de internationale samenwerking waarnaar het Groenboek verwijst, ook afstemming plaatsvindt met de VN Organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) en de in oprichting zijnde tegenhanger op het gebied van biologische wapens. Het valt deze leden overigens op dat de termen gevaar en risico onjuist worden gehanteerd, aangezien volgens de stelregel gevaar maal expositie leidt tot risico.

De leden van de commissie zien de beantwoordingen van hun vragen met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor de JBZ-Raad van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
M. J. M. Kox

Een eensluitende brief is verzonden aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie.

BRIEF VAN DE MINISTER EN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 januari 2008

In antwoord op uw brief d.d. 26 november jl., kenmerk 132 638.60u met opmerkingen en vragen betreffende ontwerp-besluiten van de JBZ-Raad, berichten wij u, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, graag als volgt.

Ontwerp-besluit tot oprichting van de Europese politiedienst (Europol)

De leden van de **CDA**-fractie vragen naar aanleiding van de uitbreiding van het mandaat van de Europese politiedienst met bevoegdheden ten aanzien van grensoverschrijdende criminaliteit wat de grens-overschrijdende dimensie is van racisme en vreemdelingenhaat.

Racisme en vreemdelingenhaat zijn geen nieuwe elementen in het ontwerp-Raadsbesluit. Deze vormen van criminaliteit zijn reeds opgenomen in de bijlage bij de Europol-Overeenkomst¹. Europol is reeds bevoegd om zich hiermee bezig te houden. Europol heeft een databank van racistische en xenofobische geluidsopnamen. Binnenkort zal daarnaast een eerste situatierapport verschijnen over rechts-extremisme en terrorisme in lidstaten en andere relevante landen. Het is de bedoeling dat dit een jaarlijks rapport wordt en mede dient als input voor het zogenaamde Terrorism Situation and Trends Report (TeSaT). Grensoverschrijdende aspecten van racisme en vreemdelingenhaat zouden bijvoorbeeld kunnen liggen in grensoverschrijdende contacten van neo-nazi's, bijvoorbeeld via internet.

De leden van de **VVD**-fractie vragen welke mogelijkheden de Raad voor ogen heeft bij het toekennen van operationele bevoegdheden aan functionarissen van Europol. Graag vernemen deze leden welke mogelijkheden de Europolfunctionarissen concreet zouden moeten krijgen en wat het standpunt van de Nederlandse regering in deze is.

In het oorspronkelijke voorstel van de Commissie² werd aan Europol onder andere de taak toebedacht om operationele en onderzoeksactiviteiten te coördineren, organiseren en implementeren samen met de bevoegde autoriteiten van de lidstaten (artikel 5, eerste lid, sub b). Operationele acties zouden in overeenstemming met de lidstaat wiens territorium het betrof, moeten worden uitgevoerd (artikel 5, derde lid). Aan medewerkers van Europol zou ook de bevoegdheid worden verleend om opdrachten te geven aan een gemeenschappelijk onderzoeksteam op het gebied van eurovervalsing (artikel 6, tweede lid).

De lidstaten, waaronder Nederland, zien Europol vooral als een organisatie die de nationale opsporingsdiensten helpt bij het uitwisselen en analyseren van informatie en inlichtingen. Daarnaast kan Europol een ondersteunende rol spelen bij gemeenschappelijke onderzoeksteams, zoals thans reeds mogelijk is op grond van het zogenoemde JIT-protocol bij de Europol Overeenkomst. Deze rol is met name waardevol waar het de informatiecoördinatie betreft. Dit zijn taken waarbij Europol vanwege zijn centrale rol een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van de nationale opsporingsdiensten. Operationele bevoegdheden voor Europol zoals opgenomen in het Commissievoorstel zouden geen toegevoegde waarde hebben, omdat deze door de nationale opsporingsdiensten zelf kunnen worden uitgeoefend. Het was daarnaast niet duidelijk onder wiens gezag

¹ Publicatieblad C 316, 27/11/1995, p. 02–32.

² 5055/07 EUROPOL 2, d.d. 5 januari 2007.
(= com(2006) 817)

Europol deze bevoegdheden zou uitoefenen. De lidstaten hebben er daarom voor gekozen de desbetreffende voorstellen van de Commissie niet over te nemen. In dat verband zij ook verwezen naar het antwoord op de vraag van de SP-fractie.

De leden van de **SP**-fractie geven aan dat de omzetting van de Europol-Overeenkomst in een Raadsbesluit belangrijke bevoegdheden weghaalt bij de nationale parlementen, zoals de mogelijkheid om toezicht te houden op het groeiende aantal bevoegdheden, taken en activiteiten en het recht om een veto uit te spreken over uitbreiding van de omvang van Europol. Zij constateren dat dit jaar drie protocollen in werking getreden zijn, die tot aanzienlijke uitbreiding van werkterrein en competenties hebben geleid en dat omzetting van het Verdrag in een Raadsbesluit die trend doorzet. De leden van de SP-fractie vernemen graag van de regering in hoeverre inbreuk gemaakt wordt op de bevoegdheden van de nationale politie en justitie diensten door nieuwe bepalingen die lijken in te houden dat Europol zich mag gaan bezighouden met het coördineren, organiseren en implementeren van onderzoek en operationele acties.

De door de Commissie voorgestelde wijziging om Europol de bevoegdheid te geven onderzoek en operationele acties te coördineren, organiseren en implementeren is op aandringen van de Raad uit de tekst van hoofdstuk I geschrappt. Er is dan ook geen sprake van inbreuk op de bevoegdheden van de nationale politie en justitie diensten (zie ook het antwoord op de vraag van de VVD-fractie).

De leden van de **SP**-fractie ontvangen graag een toelichting over de financiële behoeften van de Europese politiedienst, nu de taken worden uitgebreid, terwijl de middelen in de begroting in meerjarenperspectief worden vermindert.

De begroting van Europol in 2008 bedraagt € 64 miljoen euro en de Commissie heeft in 2010 € 82 miljoen voor Europol gereserveerd en in de daaropvolgende jaren steeds € 1 miljoen meer. Er is dus geen sprake van vermindering van middelen.

De uitbreiding van de taken van Europol leidt overigens niet noodzakelijkerwijs tot veel meer werk en financiële behoeften voor Europol. De omzetting is niet zozeer gericht op de uitbreiding van taken als wel op het creëren van meer flexibiliteit waardoor Europol efficiënter kan gaan werken. De uitbreiding van het aantal vormen van criminaliteit waar Europol zich mee mag bezighouden is nog onderwerp van bespreking. In het voorstel van de Commissie worden zeven vormen van criminaliteit toegevoegd aan de lijst¹. Daarnaast vervalt de eis dat het moet gaan om georganiseerde vormen van criminaliteit. Dit leidt echter niet noodzakelijkerwijs tot meer werk voor Europol. Zeker in het begin van een onderzoek is het soms moeilijk aantoonbaar dat er sprake is van een crimineel verband, bijvoorbeeld bij kinderporno op het internet. Bij dit soort zaken is ondersteuning van Europol echter wel degelijk van grote waarde. Nu de eis van een georganiseerd verband vervalt, kan Europol sneller beoordelen of zij bevoegd is om in bepaalde zaken ondersteuning te verlenen en daarover informatie op te slaan in haar systemen, wat tot meer efficiëntie leidt. Daarnaast bepaalt de Raad de prioriteiten van Europol² en worden de werkzaamheden van Europol verder uitgewerkt in een werkprogramma dat wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur³, waarin de lidstaten en de Commissie zijn vertegenwoordigd. Dit betreft altijd slechts een selectie van de op de lijst voorkomende soorten criminaliteit. Daarbij wordt bovendien rekening gehouden met de begroting en het aantal personeelsleden bij Europol.

¹ Deelname aan een criminele organisatie, seksuele uitbuiting van kinderen en kinderporno (hier houdt Europol zich reeds mee bezig, maar het werd eerder niet expliciet genoemd), verkrachting, brandstichting, misdrijven die binnen de bevoegdheid van het Internationale Strafhof vallen, kaping van vliegtuigen en schepen en sabotage, zie pp. 52–53 van 5055/07, EUROPOL 2, d.d. 5 januari 2007.

² Zie artikel 4 lid 2a, 10 327/07 EUROPOL 75, d.d. 4 juni 2007.

³ Zie artikel 36, negende lid, sub b, 15965/07 EUROPOL 127, d.d. 30 november 2007.

De leden van de **SP**-fractie ontvangen ten slotte graag een toelichting van de regering met betrekking tot de nationale en Europese parlementaire controle op initiatieven, planning en activiteiten in het ontwerp-besluit, die niet helder wordt geregeld.

Wat betreft de activiteiten van Europol, zal op basis van het huidige verdrag bij besluiten door de Raad, het Europees Parlement geraadpleegd worden, zoals nu ook het geval is. De prioriteiten van Europol zijn geen formeel besluit in de zin van het verdrag, maar betreffen een akkoord van de Raad op de voornemens van Europol met betrekking tot de werkzaamheden.

Het Europees Parlement kan het voorzitterschap en de directeur van Europol verzoeken om vragen over de werkzaamheden van Europol te beantwoorden (artikel 47 van het ontwerp-besluit)¹.

In de toekomst zal op basis van het verdrag van Lissabon² (getekend in Lissabon, 13 december 2007, documenten CIG 14/07, CIG 15/07) het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevings-procedure bij verordeningen de structuur, de werking, het werkterrein en de taken van Europol vaststellen. Bij deze verordeningen zal tevens worden bepaald op welke wijze de activiteiten van Europol door het Europees Parlement, tezamen met de nationale parlementen, worden gecontroleerd (artikel 68G, tweede lid van het Verdrag van Lissabon).

Over de wijze van financiering van de begroting van Europol is de discussie nog gaande; deze hangt samen met vraagstukken op personeelsgebied. De rol van de nationale parlementen en het Europees Parlement met betrekking tot de goedkeuring van de begroting is afhankelijk van de beslissing of de financiering van Europol door de Gemeenschap, dan wel door de lidstaten zal geschieden. In het eerste geval gaat het Europees Parlement medebeslissen over de begroting en de kwijting van directeur na afloop van het begrotingsjaar. In het geval van financiering door de lidstaten zal de controle van de nationale parlementen gehandhaafd blijven.

De leden van de fractie van **GroenLinks** geven aan een goede inbedding van Europol in de Europese veiligheidsarchitectuur van belang te achten. De leden van de GroenLinks-fractie vernemen graag de visie van de Nederlandse regering op de samenwerking tussen Europol en de andere EU-organen in het algemeen en het uiteindelijke doel in het bijzonder.

De aanpak van internationale georganiseerde criminaliteit vergt samenwerking tussen de lidstaten en Europese instituties en instrumenten om die samenwerking te ondersteunen. Nederland hecht daarom grote waarde aan een goede samenwerking tussen Europol, Eurojust, Frontex en andere relevante EU-organisaties en aan instrumenten zoals het Organised Crime Threat Assessment (OCTA). Dit moet leiden tot een effectievere bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit.

Hoofdstuk IV van het ontwerp-Raadsbesluit, dat ziet op de externe betrekkingen van Europol, is nog niet afgerond. Daarin zal in elk geval de eis van een juridisch bindende overeenkomst om te kunnen samenwerken met andere EU-organisaties versoepeld worden: voortaan zullen werkafspraken voldoen³.

De leden van de **GroenLinks-fractie** benadrukken dat de meerwaarde van een orgaan als Europol juist is gelegen in de bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit en wijzen erop dat uitbreiding van het mandaat niet mag leiden tot verwatering van de activiteiten die zijn gericht op de grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit.

¹ Zie 15 965/07 EUROPOL 127, d.d. 30 november 2007.

² Getekend in Lissabon, 13 december 2007, documenten CIG 14/07, CIG 15/07.

³ Zie artikel 22 lid 2, 15429/07 EUROPOL 120, d.d. 26 november 2007 (nog niet goedgekeurd door de Raad).

Zoals beschreven in het antwoord op de vraag van de SP-fractie met betrekking tot de financiële behoeften van Europol, bepalen de lidstaten via het werkprogramma op welke vormen van criminaliteit Europol zich daadwerkelijk gaat richten. Het vervallen van de eis dat het moet gaan om georganiseerde vormen van criminaliteit beoogt niet dat Europol zijn werkzaamheden naar veel meer vormen van criminaliteit zal uitbreiden, maar moet leiden tot een snellere beoordeling van de vraag of Europol bevoegd is om in een bepaald geval ondersteuning te verlenen en informatie daarover op te slaan. Zoals duidelijk wordt uit de volgorde van de opsomming in artikel 3 van het Raadsbesluit,¹ blijft de nadruk evenwel liggen op grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit en terrorisme.

De leden van de fracties van **GroenLinks** en de **PvdA** vernemen graag of Europol zich niet op enkele belangrijke prioriteiten zou moeten richten en waarom Europol zelf de beschikking zou moeten krijgen over operationele bevoegdheden, wanneer het orgaan zich met name bezig houdt, dan wel zou moeten houden met het analyseren van door anderen opgespoorde en aangedragen informatie.

Ik deel deze mening. Zoals ook beschreven bij de antwoorden op vragen van de VVD-fractie en de SP-fractie, krijgt Europol geen zelfstandige operationele bevoegdheden, maar blijft het verantwoordelijk voor de ondersteuning van de diensten van de lidstaten met analyse en informatie-uitwisseling. Europol blijft zich daarnaast richten op enkele prioriteiten, die worden vastgesteld door de Raad en verder worden uitgewerkt in een werkprogramma, zie ook de antwoorden op de vragen hierover van de fractie van de SP.

Naar aanleiding van een onderzoek van prof. mr.dr. P. C. van Duyne² vragen de leden van de fractie van **GroenLinks** of de Nederlandse regering zijn mening deelt dat de jaarlijkse inventarisatie van Europol zinloze besteding van geld en menskracht is en dat het resultaat nauwelijks iets zegt. De leden vernemen graag of zij vertrouwen in de huidige kwaliteit van de inventarisaties heeft of van mening is dat deze kan worden verbeterd?

Ook Nederland acht de jaarlijkse frequentie van het opstellen van de dreigingsanalyse te hoog en heeft zich om die reden in de Raad sterk gemaakt voor een meerjaarlijkse cyclus. Andere lidstaten hechten echter aan het jaarlijks opstellen. Als voorlopig compromis is bereikt dat de Raad zich eens in de twee jaar zal buigen over het Organised Crime Threat Assessment (OCTA) en de daaraan te verbinden consequenties en dat Europol om verdere ervaring op te doen vooralsnog jaarlijks een analyse maakt, waarbij deze om het jaar meer het karakter heeft van een actualisatie dan van een geheel nieuwe analyse. Nederland blijft zich inzetten voor het maken van de analyse eens in de twee of drie jaar. Nederland heeft zorgen over de kwaliteit van het OCTA, maar niet in dezelfde mate als in genoemd artikel van de heer Van Duyne. Om op de methode ook een externe toets mogelijk te maken heeft Nederland de documenten rond de methodologie en de vragenlijsten openbaar gemaakt. Daarnaast beijvert Nederland zich op expertniveau maximaal voor kwaliteitsverbetering, samen met enkele andere lidstaten. Daarover zijn inmiddels afspraken met Europol gemaakt. Verbetermogelijkheden liggen onder meer op het vlak van verdieping van de theoretisch-criminologische grondslag, vereenvoudiging van de vragenlijsten, verbetering van de aangeleverde analyses door de lidstaten en verbreding van de benadering (minder enkel op criminele groepen gericht en meer op criminele activiteiten en concentreren op de ontwikkeling van criminele markten).

¹ 10327/07 EUROPOL 75, d.d. 4 juni 2007.

² Zie ook: «Achter elke boom een crimineel» – NRC Handelsblad, 8 november 2007.

De leden van de **GroenLinks**-fractie zouden graag vernemen wat de mening van de Nederlandse regering is over de stellingname van Van Duyne dat het vreemd is om Europol zelf de dreigingsanalyses te laten uitvoeren, omdat deze analyse beïnvloed kan worden door een zeker eigenbelang, en dat er onafhankelijk onderzoek naar het functioneren van Europol zou moeten worden verricht.

Het maken van analyses is een zeer belangrijke taak van Europol. Dit betreft zowel strategische als operationele analyses. In het nieuwe Raadsbesluit is deze taak ook expliciet opgenomen bij de hoofdtaken in artikel 5, eerste lid, sub f¹. Het zou daarom niet logisch zijn om de dreigingsanalyses opeens door een andere organisatie te laten uitvoeren. Bovendien worden de analyses gebaseerd op vertrouwelijke politiegegevens, die in veel gevallen niet aan een derde partij kunnen worden verstrekt. Ik zie ook niet in waarom deze analyses door Europol's eigenbelang beïnvloed zouden worden. Europol heeft juist meer afstand van de operationele praktijk dan de nationale opsporingsdiensten en kan daarom een meer onafhankelijk beeld schetsen. Europol moet zich baseren op de bijdragen van de lidstaten; indien die zich niet in het beeld herkennen, kunnen zij dat aangeven bij de zogenaamde «cross-check» bijeenkomst die belegd wordt vóór de definitieve vaststelling van het rapport.

Onafhankelijk onderzoek naar het functioneren van Europol is niet nodig. Europol is een relatief jonge organisatie die moet samenwerken met inmiddels 27 lidstaten, waar dit er tot voor kort nog 15 waren, met ieder een verschillende cultuur, meerdere nationale opsporingsdiensten en verschillende wensen en prioriteiten. Daarbij heeft Europol, zoals vele organisaties, moeite gehad met grote ICT-projecten. Samen met het stricte juridische kader waarbinnen Europol moet opereren, vormt dit een complexe omgeving voor Europol om in te functioneren. De ontwikkeling van Europol is echter positief, wat onder andere blijkt uit de invoering van informatie-gestuurde opsporing (o.a. het OCTA) en nieuwe werkwijzen bij de analysebestanden. De omzetting van de Europol-Overeenkomst in een Raadsbesluit moet onnodig restrictieve bepalingen versoepelen. Ten slotte is Europol afhankelijk van wat de lidstaten aanleveren. Mede met het oog hierop zet Nederland in het kader van het Programma Versterking Aanpak Georganiseerde Misdaad in op betere aanlevering van informatie aan het Europol Informatie Systeem en op versterking van de implementatie van EU-prioriteiten in concrete operationele activiteiten op nationaal en internationaal niveau.

De leden van de fractie van **GroenLinks** geven aan dat het Europees Parlement niet langer betrokken wordt bij de vaststelling van de prioriteiten van Europol, hetgeen zij zorgelijk en onwenselijk vinden. Bij uitbreiding van het mandaat zou de parlementaire controle eerder versterkt moeten worden. Zij vernemen graag de reden van deze beperking en de omvang van de parlementaire controle op Europol. De leden zouden voorts graag vernemen van de regering in hoeveel lidstaten de Europol-verbindingsofficieren onder nationale parlementaire controle staan.

Ik verwijs u graag naar het antwoord op de vraag van de SP-fractie voor de vragen met betrekking tot parlementaire controle op Europol. Zoals beschreven in de antwoorden op vragen van de fracties van de VVD en de SP is er slechts sprake van een zeer beperkte uitbreiding van het mandaat van Europol.

De verbindingsofficieren van de lidstaten bij Europol maken deel uit van hun nationale politie of andere nationale opsporingdiensten. Zij staan daarmee in dezelfde mate onder nationale parlementaire controle als hun collega's die in de eigen lidstaat werkzaam zijn.

¹ 10327/07 EUROPOL 75, d.d. 4 juni 2007.

De leden van de **GroenLinks**-fractie vernemen graag wat de verhouding is tussen het Europol Informatie Systeem en het ontwerp-kaderbesluit bescherming persoonsgegevens, waarin staat dat de «genoemde systemen door dat kaderbesluit onverlet worden gelaten».

Het ontwerp-kaderbesluit over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken bevat regels met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens die worden uitgewisseld tussen de lidstaten of die door de lidstaten worden verstrekt aan instellingen die op grond van Titel VI van het EU-Verdrag zijn ingesteld – zoals Europol – of die krachtens een dergelijk verdrag door die instelling aan de lidstaten worden verstrekt. Aangezien voor Europol specifieke bepalingen gelden voor gegevensbescherming, die een volledig en samenhangend pakket regels vormen dat alle belangrijke aspecten van gegevensbescherming bestrijkt en deze nauwkeuriger regelt dan het ontwerp-kaderbesluit, is het ontwerp-kaderbesluit niet op Europol van toepassing. Het Europol Informatiesysteem voldoet aan méér eisen dan die van het ontwerp-kaderbesluit bescherming persoonsgegevens. In overweging 24bis van het ontwerp-kaderbesluit is vastgelegd dat de gegevensbeschermingsbepalingen voor Europol onverlet worden gelaten.

De leden van de **GroenLinks**-fractie vernemen voorts graag op welke wijze tot nog toe gehoor is gegeven aan de kritiek van het Gemeenschappelijk Controleorgaan Europol en de Europese Toezichthouder Gegevensbescherming (EDPS) bij de totstandkoming van het Raadsbesluit en welke rol Nederland daarbij heeft gespeeld.

Een aantal zaken waar het Gemeenschappelijk Controle Orgaan (GCO) en de Europese Toezichthouder Gegevensbescherming (EDPS) kritiek op hebben geuit is inmiddels uit het Raadsbesluit verdwenen of aangepast. Het idee van interoperabiliteit (artikel 10 vijfde lid in het Commissievoorstel¹) is bijvoorbeeld uit de tekst verwijderd. Het gebruik door Europol van informatie van private instellingen wordt streng gereguleerd². De informatie die mag worden opgeslagen in eventuele nieuwe systemen wordt beperkt tot informatie over de categorieën van personen waarover nu ook al informatie in analysebestanden mag worden opgeslagen.³ Europol en het Gemeenschappelijk Controle Orgaan werken samen aan verbeteringen in de artikelen die met gegevensbescherming te maken hebben. Ze hebben in de Europol Werkgroep van 27–28 november jl., gezamenlijke voorstellen gedaan voor de artikelen 27 en 28. In het voorjaar zal naar verwachting overeenstemming worden bereikt over de artikelen 29, 30 en 31, die het recht op inzage, verificatie, correctie en verwijdering betreffen. Dit is zeer complexe materie, gezien het feit dat sommige lidstaten, zoals Nederland, het recht op inzage kennen en andere het recht op verificatie. Nederland heeft er in ieder geval op aangedrongen dat de artikelen zoals opgesteld door de Commissie zodanig herzien worden, dat beide systemen weer duidelijk herkenbaar zijn in de tekst.

De leden van de **GroenLinks**-fractie informeren specifiek ten aanzien van artikel 12, tweede lid, sub e en f, waarom ervoor gekozen is dat zo veel mogelijk gegevens mogelijk in het Europol Informatie Systeem kunnen worden opgenomen, zoals bijvoorbeeld de «whereabouts» van een persoon, diens rijbewijzen, etc. en of niet kan worden volstaan met de strikt noodzakelijke persoonsgegevens.

Het Europol Informatie Systeem is een systeem waarmee verbanden tussen opsporingsonderzoeken in verschillende landen kunnen worden gesignaleerd. Wanneer een naam twee maal voorkomt in het systeem, betekent dit niet automatisch dat het hier dezelfde persoon betreft. Om

¹ 5055/07 EUROPOL 2, d.d. 5 januari 2007.

² Artikel 24, 15 429/07 EUROPOL 120, d.d. 26 november 2007 (nog niet goedgekeurd door de Raad).

³ Artikel 10, derde lid, 14593/07 EUROPOL 113, d.d. 31 oktober 2007.

«false matches» te voorkomen is het daarom belangrijk dat andere identificerende gegevens, zoals rijbewijsgegevens, ook kunnen worden opgeslagen. Dit is echter niet verplicht; elke lidstaat bepaalt zelf welke gegevens in het Europol Informatie Systeem worden ingevoerd, passend binnen de nationaal geldende wet- en regelgeving.

De leden van de **GroenLinks**-fractie zouden graag vernemen wat de precieze criteria zijn voor het toekennen van een inzagerecht, gezien de vele en vage uitzonderingsgronden. Daarnaast vragen zij naar de mening van de regering met betrekking tot de noodzaak van onderbouwing bij een afwijzing van het inzagerecht.

In het huidige systeem van de Europol-Overeenkomst gelden bij een verzoek tot inzage de nationale regels van de lidstaat waar het verzoek wordt ingediend. Naast de uitzonderingsgronden zoals genoemd in artikel 19, derde lid, van de Europol-Overeenkomst, moet Europol derhalve de nationale criteria voor het inzagerecht hanteren.

Betrokkenen kunnen een verzoek tot inzage indienen bij hun nationale autoriteiten, die dit verzoek vervolgens doorverwijzen naar Europol. Het is thans nog niet mogelijk om aan te geven hoe het nieuwe artikel 29 er uit zal zien. Europol en het Gemeenschappelijk Controle Orgaan moeten nog overeenstemming bereiken over de artikelen 29, 30 en 31, die het recht op inzage en verificatie betreffen. Daarna volgt nog de bespreking tussen de lidstaten. Wel is de tekst met betrekking tot de uitzonderingsgronden inmiddels weer teruggewijzigd in de oorspronkelijke tekst van de Europol-Overeenkomst¹. Zoals eerder aangegeven, heeft Nederland er op aangedrongen dat de systemen van inzage en verificatie beide weer duidelijk herkenbaar worden in de tekst. Als uitgangspunt geldt dat een afwijzing van de inzage zoveel als mogelijk, deugdelijk zal moeten worden gemotiveerd. Echter niet onder alle omstandigheden is dit mogelijk. Bijvoorbeeld indien betrokkene buiten zijn medeweten voorwerp van opsporingsonderzoek is, verzet het opsporingsbelang zich er uiteraard tegen zulks aan te voeren als weigering voor de inzage.

Ontwerp-kaderbesluit over de bescherming van persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken

In het ontwerp-kaderbesluit bescherming persoonsgegevens is sprake van de instelling van een tweetal uitvoerende comités. De leden van de commissie voor de JBZ-Raad vragen of de taken die deze twee (uitvoerende) comités zouden moeten uitvoeren (controle niveau gegevensbescherming in derde landen en in de lidstaten, alsmede het voorstellen van wijzigingen op het kaderbesluit) niet door één comité kunnen worden uitgevoerd. Voorts vernemen deze leden graag of er inmiddels meer duidelijkheid bestaat over de besluitvormings-procedures in de comités. De regering stelde immers in het BNC-fiche te willen bevorderen dat alsnog sprake zou zijn van besluitvorming bij unanimité in plaats van de voorgestelde meerderheidsbesluitvorming.

Het oorspronkelijke voorstel van de Commissie voorzag in de toepassing van de procedure van comitologie om vast te stellen of een derde land of internationaal orgaan een passend niveau van gegevensbescherming biedt. Tijdens de onderhandelingen in de Raad bleek een grote meerderheid der lidstaten, waaronder Nederland, hiervan geen voorstander van dit voorstel. Dit is vervallen. De uitkomst van de onderhandelingen over de doorgifte van gegevens, die van een andere lidstaat zijn verkregen, aan derde landen of aan internationale organen is neergelegd in de artikelen 14 en 27 van het ontwerp-kaderbesluit.

¹ 15430/07 EUROPOL 121, d.d. 23 november 2007 (nog niet goedgekeurd door de Raad).

Verder werd in het oorspronkelijke voorstel van de Commissie voorgesteld een werkgroep met een adviserende functie in te stellen. Tijdens de onderhandelingen in de Raad is geen consensus bereikt over een dergelijke werkgroep. In plaats daarvan zal de Raad nagaan hoe in de toekomst een enkele toezichhoudende autoriteit inzake gegevensbescherming voor de derde pijler kan worden opgericht, die eveneens een adviesrol zal kunnen vervullen. Dit vormt onderdeel van een ontwerp-verklaring van de Raad.

Uit de geannoteerde agenda voor de JBZ-Raad van november 2007 begrijpt de commissie dat de Raad voornemens is te onderzoeken of de verschillende Europese toezichhouders gegevensbescherming kunnen worden samengevoegd. Het is haar echter niet duidelijk of, en zo ja hoe, de Europese Toezichthouder Gegevensbescherming bij dit initiatief is betrokken.

De voorgestelde samenvoeging van de bestaande gemeenschappelijke toezichhoudende autoriteiten heeft betrekking op de gegevens-verwerking door de organen van de derde pijler, zoals het Schengen-informatiesysteem (SIS), Europol en Eurojust. De gemeenschappelijke toezichhoudende autoriteiten zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de toezichhoudende autoriteiten in de lidstaten. Het voormalige Duitse voorzitterschap heeft voorgesteld de bestaande toezichhoudende instanties samen te voegen, omdat hiermee voordelen op het terrein van de efficiency zouden kunnen worden bereikt. De Europese Toezichthouder Gegevensbescherming heeft een toezichhoudende taak ten aanzien van de gegevens-verwerking door de organen van de Europese Gemeenschap, zoals de Raad, de Commissie en het Europees Parlement, en heeft geen rol op het terrein van de gegevensverstrekking door de lidstaten aan die organen. De verwerking van persoonsgegevens door de Commissie, in het kader van SIS II, zal echter gedeeltelijk onder de werkingssfeer van het Gemeenschapsrecht vallen. Daardoor is de Europese Toezichthouder rechtstreeks belanghebbende bij het nadere onderzoek van de mogelijkheid tot bundeling van de bestaande toezichhoudende instanties, als voorgesteld in de ontwerp-Raadsverklaring.

De **SP**-fractie maakt zich met de commissie-Meijers zorgen over het voorgestelde kaderbesluit en met name de gegevens verzameld in het kader van werkzaamheden van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken. Het lijkt erop dat drie zaken nog onduidelijk zijn: om welke gegevens gaat het allemaal, wat is het beschermingsniveau van de verzamelde gegevens en komt er een klachteninstantie? Volgens de commissie-Meijers is het kaderbesluit vooral een legitimatie voor verdere gegevensuitwisseling tussen de lidstaten, zonder overeenkomstige versterking van de rechtspositie van de burger. De commissie-Meijers vreest dat gegevens voor onrechtmatige doeleinden kunnen (en zullen) worden gebruikt. Deze leden horen graag van de regering overtuigende argumenten, vooraleer instemming met het kaderbesluit kan worden overwogen.

In de brief aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 5 februari 2007 (Kamerstukken II, 2006–2007, 23 490, nr. 444), die tevens in afschift aan Uw Kamer is gezonden, is de huidige situatie binnen de Europese Unie op het gebied van de politieke en justitiële gegevensuitwisseling beschreven en is, mede aan de hand van enkele recente initiatieven, de verdere ontwikkeling op dat terrein geschetst.

Met het Haags Programma, dat onder Nederlands Voorzitterschap is aangenomen, heeft de Raad het zogenaamde beschikbaarheidsbeginsel als uitgangspunt aanvaard voor de verdere ontwikkeling van de Europese Unie als één enkele ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid.

Het feit dat informatie de grens over gaat, mag niet langer bepalend zijn voor de beschikbaarheid van de gegevens. De gegevens van de verschillende politiediensten in een lidstaat moeten gelijkelijk beschikbaar zijn voor de politiediensten in de andere lidstaten. De Raad onderkent dat de intensivering van de gegevensuitwisseling niet los kan worden gezien van een adequate normen op het terrein van de gegevensbescherming. Binnen de derde pijler zijn die normen tot nu toe minder overzichtelijk geregeld, omdat in de verschillende rechtsinstrumenten van de Unie wordt voorzien in afzonderlijke regels voor gegevensbescherming. Een belangrijke richtsnoer daarbij wordt gevormd door de afspraken in het kader van het Raad van Europa, die echter meer algemeen geformuleerde beginselen betreffen. In het voorliggende ontwerp-kaderbesluit worden regels gegeven voor de bescherming van persoonsgegevens, die tussen de lidstaten worden uitgewisseld met het oog op de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken. De voordelen van deze benadering zijn driedig. Hiermee wordt binnen de Unie meer eenduidigheid gecreëerd in de regels die op de verwerking van persoonsgegevens binnen de derde pijler van toepassing zijn – inclusief de daaraan verbonden rechtswaARBorgen voor de burger –, wordt voorzien in een samenhangend geheel van regels en wordt tenslotte voorzien in een adequaat niveau van gegevensbescherming.

Daarbij kan nog worden opgemerkt dat het hier gaat om een pakket van basisregels. Niet uitgesloten is dat in specifieke gevallen aanvullende regels worden gesteld. Een voorbeeld daarvan vormt de geautomatiseerde bevraging van bepaalde categorieën van gegevens zoals is voorzien in het besluit ter verbetering van de grens-overschrijdende samenwerking, in het bijzonder in de bestrijding van terrorisme en grensoverschrijdende criminaliteit (omzetting Verdrag van Prüm in regelgeving op EU-niveau¹). De Nederlandse regering steunt de totstandkoming van het ontwerp-kaderbesluit. Dit bevat een goed evenwicht tussen de behoefte aan een verdere intensivering van de gegevensuitwisseling ten behoeve van de verbetering van de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten bij de opsporing en vervolging binnen de Unie enerzijds en de handhaving van een adequaat niveau voor de gegevensbescherming anderzijds. De vrees dat dit kaderbesluit zou leiden tot het gebruik van gegevens voor onrechtmatige doeleinden wordt door de regering niet gedeeld. Het ontwerp-kaderbesluit voorziet in strikte regels op het gebied van de doelbinding. Van belang hiervoor is het vereiste dat de verdere verwerking van de gegevens niet onverenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verzameld (art. 2, tweede lid, onderdeel a). Hierop wordt hieronder nader ingegaan, naar aanleiding van vragen van de fractie van GroenLinks.

Verder worden in het kaderbesluit regels gegevens voor het toezicht op de gegevensverwerking, waaronder de vastlegging van de gegevensverstrekking, de mogelijkheid van beroep bij een rechterlijke instantie en van de indiening van een klacht bij een onafhankelijke toezichthoudende instantie, inclusief de organisatie en taken van een dergelijke toezichthoudende autoriteit (art. 25).

Voor een inhoudelijke reactie naar aanleiding van de brief van de commissie-Meijers verwijs ik tenslotte naar mijn brief aan Uw Kamer van 30 januari 2007 (Kamerstukken I, 2006–2007, 23 490, BT).

De leden van de **VVD**-fractie lezen in overweging 8bis dat het beginsel van juistheid van gegevens moet worden toegepast in het licht van de aard en het doel van de specifieke verwerking. In de meeste wet- en regelgeving die ziet op bescherming van persoonsgegevens wordt het beginsel van juistheid opgevat als integriteit van gegevens en wordt er geen

¹ Zie dossier 2.3180 op www.europapoort.nl

verband gelegd met aard en doel van de specifieke verwerking. Integriteit van gegevens houdt in dat gegevens niet kunnen worden gemuteerd of zijn gemuteerd. Daar heeft de aard en het doel niets mee te maken. De leden van de VVD-fractie vragen zich af of in dit kaderbesluit wordt afgeweken van deze gangbare uitleg? Ook vragen de leden van deze fractie wat de ratio en toegevoegde waarde is van de bepaling, zoals geformuleerd in overweging 8 quater (vernietiging gegevensdrager)?

De gegevens die door de politieke en justitiële autoriteiten worden verwerkt ten behoeve van de opsporing en vervolging van strafbare feiten kunnen, afhankelijk van de aard van die gegevens en van het stadium waarin zij worden verwerkt, niet adequaat, betrouwbaar of juist blijken. Daarbij kan worden gedacht aan verklaringen van daders, getuigen of slachtoffers die minder goed verenigbaar zijn met de verklaringen van andere personen, met de feiten zoals die anderszins tijdens het onderzoek zijn komen vast te staan of ten aanzien waarvan de betrouwbaarheid, bij gebreke van betrouwbare bronnen, niet eenduidig kan worden vastgesteld. De activiteiten van politie en justitie tijdens het opsporingsonderzoek of de strafvervolging zijn er op gericht om de betrouwbaarheid van de verklaringen vast te stellen.

In overweging 8 bis wordt beoogd tot uitdrukking te brengen dat het beginsel van de juistheid van de gegevens moet worden beoordeeld in het licht van de specifieke taak van politie en justitie. Daarmee wordt niet beoogd afbreuk te doen aan het beginsel dat in die gevallen waarin gegevens onjuist of onnauwkeurig blijken, deze gegevens gecorrigeerd, aangevuld of geactualiseerd moeten worden.

De toegevoegde waarde van de formulering in overweging 8 quater is dat verhelderd wordt dat aan de verplichting tot het wissen van de gegevens uitvoering kan worden gegeven door het vernietigen van de betreffende gegevensdrager.

De leden van de **VVD**-fractie zouden voorts graag van de regering vernemen wanneer een mededeling door de rechterlijke macht aan particuliere instanties (overweging 10) opportuun zou zijn? Het is voorstelbaar dat behalve de politie- of douane-autoriteiten de staande magistratuur persoonsgegevens mededeelt aan particuliere instanties als dat nodig is om misdrijven te vervolgen of dreigingen af te wenden. De rechter lijkt hier geen rol te hebben.

De leden van de **VVD**-fractie stellen de vraag aan welke situaties zou moeten worden gedacht.

In Nederland bestaat reeds thans de mogelijkheid voor het College van procureurs-generaal om op grond van artikel 39f van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens – voor zover dat noodzakelijk is in met het oog op een zwaarwegend algemeen belang – voor een aantal nader in de wet omschreven doelen strafvorderlijke gegevens te verstrekken. Die doelen zijn onder meer: het voorkomen en opsporen van strafbare feiten, het handhaven van de orde en veiligheid, het uitoefenen van toezicht op de naleving van regelgeving, het nemen van een bestuursrechtelijke beslissing, het beoordelen van de noodzaak tot het treffen van een rechtspositionele of tuchtrechtelijke maatregel en het verlenen van hulp aan slachtoffers en anderen die bij een strafbaar feit zijn betrokken. Bij de totstandkoming van deze bepaling is het voorbeeld gegeven van een lopend onderzoek tegen een leraar die wordt verdacht van het plegen van ontuchtige handelingen met minderjarigen. Lopende dit onderzoek kan de officier van justitie de leiding van de school waar de leraar is aangesteld van dit gegeven op de hoogte stellen. (Kamerstukken II

2002/03, 28 886, nr. 3, p. 6). Een ander destijds gegeven voorbeeld is het inlichten van de leiding van politieke partijen over de verdenking van betrokkenheid van een kandidaat-gemeenteraadslid bij een criminele organisatie. Door het College van procureurs-generaal is overigens een aanwijzing vastgesteld ter nadere invulling van deze bevoegdheid (Stcrt. 2004, 248).

De leden van de **VVD**-fractie vragen tenslotte een toelichting op het standpunt van de Nederlandse regering, in tegenstelling tot de regering van andere lidstaten waaronder het Verenigd Koninkrijk, geen moeite te hebben met de uitbreiding van de werkingssfeer van het ontwerpbesluit naar de bescherming van gegevens die in een strikt nationale context zijn verwerkt. Naar het oordeel van deze leden zitten er namelijk nogal wat haken en ogen aan onverkorte nationale toepassing.

Het is juist dat de Nederlandse regering geen bezwaar heeft tegen uitbreiding van de werkingssfeer van het kaderbesluit tot de gegevens die in een strikt nationale context zijn verwerkt.

De versterking van de samenwerking tussen de lidstaten bij de bestrijding van de grensoverschrijdende criminaliteit is in hoge mate gediend met een goede uitwisseling van de gegevens. In de brief van 5 februari 2007 aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2006–2007, 23 490, nr. 444) is gewezen op verschillende ontwikkelingen op dit terrein, die de verwachting rechtvaardigen dat de gegevensuitwisseling tussen de lidstaten de komende jaren zal worden geïntensiveerd. Een beperking van de reikwijdte van het kaderbesluit tot de gegevens die tussen de lidstaten worden uitgewisseld zal in de praktijk moeilijk uitvoerbaar zijn omdat het niet altijd duidelijk zal zijn of gegevens in een later stadium met andere lidstaten zullen worden uitgewisseld. Bovendien zou een dergelijk onderscheid ertoe kunnen leiden dat op nationaal niveau verschillende gegevensbeschermingsregimes op deze gegevens van toepassing zijn. Dit zal voor de opsporings- en vervolgingsautoriteiten minder goed uitvoerbaar zijn. De regels van het ontwerp-kaderbesluit zijn goed verenigbaar met die van de bestaande Nederlandse wetgeving op dit terrein, zoals die zijn neergelegd in de Wet politiegegevens en Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

De leden van de **VVD**-fractie en van de **GroenLinks**-fractie wijzen op overweging 13 bis, waarin is opgenomen dat betrokkenen op de hoogte dienen te worden gebracht van het feit dat hun persoonsgegevens worden verwerkt, bijvoorbeeld via wetgeving. De leden van deze fracties vragen zich af of het een goed idee is om hier een meer serieuze invulling aan te geven, in lijn met bijvoorbeeld de wijze waarop naar Europese en Nederlandse wetgeving invulling wordt gegeven aan de informatieplicht (zie bijvoorbeeld artikel 33 en 34 Wbp).

Een absolute en ongeclausuleerde verplichting voor de autoriteiten, die zijn belast met de opsporing en vervolging van strafbare feiten, tot het informeren van betrokkene dat over hem persoonsgegevens worden verwerkt, is niet goed verenigbaar met de aard en het doel van de gegevensverwerking. Indien de politie gehouden zou zijn een persoon onmiddellijk in kennis te stellen van het feit dat over hem gegevens worden verwerkt, bijvoorbeeld in het kader van een opsporingsonderzoek, dan zal hij in de verleiding komen tot het treffen van maatregelen die dit onderzoek kunnen belemmeren of frustreren. De toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden, zoals het opnemen van telecommunicatie, zal doorgaans heimelijk moeten plaatsvinden. In lijn met de thans tussen de lidstaten geldende afspraken, zoals die welke gelden in het kader van de Raad van Europa en die welke specifiek op de derde pijler van toepassing zijn, kennen de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en

strafvorderlijke gegevens geen algemene verplichtingen tot het informeren van de betrokken persoon over de verwerking van persoonsgegevens. Wel heeft de betrokkene het recht op kennisneming en verbetering van de over hem verwerkte gegevens.

Daarnaast verplicht artikel 126bb van het Wetboek van Strafvordering de officier van justitie, indien het onderzoeksbelang dit toelaat, de betrokkene mee te delen dat jegens hem een bevoegdheid uit titel IVa tot en met Vb is gehanteerd. De mededeling blijft achterwege indien uitreiking daarvan redelijkerwijs niet mogelijk is.

De leden van de **PvdA**-fractie vragen de regering om meer duidelijkheid te geven over de implementatie van het kaderbesluit in de nationale context.

Op 1 januari 2008 is de Wet politiegegevens in werking getreden. Deze wet geeft regels over de verwerking van persoonsgegevens met het oog op de uitvoering van de politietaak. Daaronder vallen regels over de verstrekking van politiegegevens aan andere landen, een nadere uitwerking daarvan is opgenomen in het Besluit politiegegevens (paragraaf 5). Zoals hierboven, naar aanleiding van vragen van de VVD-fractie, reeds is opgemerkt zijn de voorgestelde regels goed verenigbaar met die van de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens. Wel zal er op onderdelen aanleiding kunnen bestaan tot aanpassing van die regels. Ditzelfde geldt voor de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens, met dien verstande dat deze wet niet voorziet in een uitgewerkt regime voor de verstrekking van justitiële en strafvorderlijke gegevens aan het buitenland. Op dit punt zal het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens waarschijnlijk aanpassing behoeven.

Uitgangspunt voor de implementatie zal in ieder geval zijn dat de normen van het ontwerp-kaderbesluit ook van toepassing zijn op de gegevensverwerking die uitsluitend op nationaal niveau plaatsvindt. Het ontwerp-kaderbesluit voorziet in een periode van twee jaar, na de datum van aanneming van het kaderbesluit, voor de omzetting van de regels in de nationale wetgeving (art. 28). Die termijn lijkt goed haalbaar.

In overweging 24 bis wordt verwezen naar verschillende andere regelingen. Het is de leden van de **GroenLinks**-fractie niet duidelijk of het kaderbesluit bescherming persoonsgegevens voor de regelingen waarnaar wordt verwezen in alle gevallen buiten spel blijft, dan wel enkel wanneer de specifieke regelingen een strikter kader bevatten.

In overweging 24 bis wordt aangegeven dat verschillende besluiten, die in de derde pijler zijn vastgesteld, een eigen regelgevend kader bevatten voor de bescherming van persoonsgegevens dat alle belangrijke aspecten – zoals de kwaliteit van de gegevens, de rechten van de betrokkene en het toezicht – bestrijkt. Dit is het geval voor Europol, Eurojust, het Schengen Informatiesysteem (SIS) en het kaderbesluit ter omzetting van de bepalingen van het Verdrag van Prüm in een EU-regeling. Nu deze regelingen een strikter kader bevatten, blijft het kaderbesluit bescherming persoonsgegevens voor die regelingen buiten toepassing.

De leden van de fractie van **GroenLinks** nemen met enige zorg kennis van de in artikel 3 lid 2 en artikel 12 van het ontwerpbesluit verwoorde ruime mogelijkheden voor lidstaten om verkregen data voor andere doeleinden te gebruiken dan waarvoor deze zijn verzameld. Zij vragen de regering aan te geven of de lidstaten in het algemeen, en Nederland in het bijzonder, voornemens zijn van deze bevoegdheid gebruik te gaan maken en zo ja, aan welke doeleinden valt dan te denken?

De mogelijkheden voor de lidstaten om gegevens voor andere doelen te gebruiken worden in de artikelen 3 en 12 van het ontwerp-kaderbesluit geregeld. De regels van artikel 3 zijn van toepassing op gegevens die op nationaal niveau worden verwerkt en die onder de reikwijdte van artikel 1 van het ontwerp-kaderbesluit vallen. In het kader van de samenwerking van de politie en justitie met maatschappelijke organisaties kan de verstrekking van persoonsgegevens aan derden wenselijk zijn. In het Nederlandse recht is deze mogelijkheid voor politiegegevens geregeld in – onder meer – artikel 18 van de Wet politiegegevens.

Ter uitwerking daarvan zijn de personen en instanties aan wie, ten behoeve van een goede uitvoering van hun taak, politiegegevens kunnen worden verstrekt opgenomen in paragraaf 4 van het Besluit politiegegevens. De regels van artikel 12 zijn van toepassing op gegevens die van een andere lidstaat zijn verkregen. Verdere verwerking van die gegevens voor andere doeleinden is gebonden aan de doelen die in het eerste lid zijn opgesomd. De onderdelen a, b en c vormen een verruiming van de huidige situatie, die er doorgaans in voorziet dat de ontvangende lidstaat de verkregen gegevens uitsluitend verder verwerkt voor het doel waarvoor zij zijn verstrekt, verdere verwerking voor andere doeleinden is dan afhankelijk van de voorafgaande instemming van de verstrekende lidstaat (o.a. artikel 126, derde lid, Schengen Uitvoeringsovereenkomst).

In antwoord op de gestelde vraag kan dan ook worden opgemerkt dat Nederland reeds van deze bevoegdheid gebruik maakt voor wat betreft de gegevens die op nationaal niveau worden verwerkt. Dit betreft de doeleinden die zijn opgesomd in paragraaf 4 van het Besluit politiegegevens. Voor wat betreft de gegevens die van de andere lidstaten zijn verkregen ten behoeve van de opsporing of vervolging van strafbare feiten, kan het bijvoorbeeld nuttig zijn om deze gegevens verder te kunnen verwerken voor andere strafbare feiten dan die waarvoor de gegevens beschikbaar waren gesteld, zonder dat daarvoor eerst om toestemming van de verstrekende lidstaat hoeft te worden verzocht. Ook kan het wenselijk zijn de gegevens te gebruiken voor de voorbereiding van een ontnemingmaatregel. Bij het verdere gebruik van de verkregen gegevens voor andere doeleinden, als bedoeld in artikel 12, eerste lid, onderdeel d, van het ontwerp-kaderbesluit, kan worden gedacht aan de verstrekking van gegevens aan slachtoffers van strafbare feiten ten behoeve van de indiening van een schadeclaim.

Artikel 16 lid 2 bepaalt dat een lidstaat kan tegenhouden dat een andere lidstaat een betrokkene informeert. De leden van de **GroenLinks**-fractie vragen zich af of dit niet met redenen omkleed zou moeten gebeuren en of een dergelijke weigering ook in het (persoonsgegevens)dossier van de betrokkene wordt opgenomen.

De regeling van artikel 16 van het ontwerp-kaderbesluit beoogt er in te voorzien dat de mogelijkheid die een lidstaat op grond van het nationale recht kan hebben om een betrokkene niet of in een later stadium te informeren over de gegevensverwerking, ten aanzien van de aan een andere lidstaat verstrekte gegevens niet wordt doorbroken door een verplichting daartoe op grond van het nationale recht van de ontvangende lidstaat. Omdat het hier in essentie gaat om de toepassing van het nationale recht van de verstrekende lidstaat op de gegevens die door die lidstaat zelf worden verstrekt, staat de ontvangende lidstaat buiten de toepassing van die mogelijkheid. Nu de ontvangende lidstaat terzake geen afweging toekomt, is het niet nodig om te eisen dat dit met redenen wordt omkleed. Een dergelijke weigering kan schriftelijk worden vastgelegd, bij voorbeeld in het dossier rond het opsporingsonderzoek of de strafvervolging, maar er zijn geen nadere regels gesteld over de wijze van vastlegging van de gegevens.

Het inzagerecht (artikel 17) zou naar het oordeel van de **GroenLinks**-fractie tevens van toepassing moeten zijn op het doel van de gegevensopslag.

Deze leden constateren voorts dat het tweede lid een groot aantal mogelijkheden schept om de toegang van betrokkene tot zijn eigen dossier te beperken. De motivering voor afwijzing zal, zo lijkt het, veelal op algemene gronden plaatsvinden.

Deze leden vernemen graag van de regering hoe een en ander zich verhoudt tot artikel 41 van het Handvest voor de Grondrechten (recht op inzage in eigen dossier).

Het recht op kennisneming houdt verband met het ook in internationale verdragen vastgelegde beginsel dat degene, over wie persoonsgegevens worden verwerkt, in de gelegenheid wordt gesteld tot kennisneming van die gegevens, mede met het oog op het recht om gegevens te corrigeren, wissen of af te schermen. Ook in de Nederlandse wetgeving is het recht op kennisneming niet van toepassing op het doel van de gegevensopslag, daarvoor kan worden gewezen op de artikelen 25 van de Wet politiegegevens (Wpolg) en 39i van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (WJSG). Zou dit wel zo zijn dan zou het recht op kennisneming kunnen worden aangewend om het doel van de gegevensverwerking en daarmee ook de rechtmatigheid van de opsporing of de vervolging, aan de orde te stellen. Het oordeel hierover is echter voorbehouden aan de rechter die in de strafzaak oordeelt. Wel is het doel van de gegevensverwerking van belang in verband met de normen van het ontwerp-kaderbesluit inzake een rechtmatige, adequate, terzake dienende en niet-bovenmatige gegevensverwerking (artikel 3). Het toezicht op de naleving van die normen wordt uitgeoefend door de nationale toezichthoudende autoriteiten (artikel 25). De gronden voor de afwijzing van een verzoek tot kennisneming zijn, net als in de Nederlandse wetgeving (art. 27 Wpolg en art. 39i WJSG), tamelijk algemeen gesteld. Daarbij moet echter wel worden bedacht dat de weigering van de toegang schriftelijk moet worden toegelicht, inclusief de feitelijke of juridische redenen voor het besluit, en dat de betrokkene bij een nationale toezichthoudende autoriteit of bij een rechterlijke instantie beroep kan aantekenen. Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie waarborgt het recht van een ieder tot toegang tot de dossiers die worden gehouden bij de instituties en organen van de Unie, met inachtneming van bepaalde belangen (artikel 41). Dit recht is echter niet van toepassing op de gegevens die door de bevoegde autoriteiten in de lidstaten worden verwerkt.

De leden van deze fractie constateren voorts dat de beroepsmogelijkheden voor de burger conform artikel 20 erg summier zijn. Ook zijn er te weinig beperkingen en garanties voor de verstrekking van gegevens aan derde landen conform artikel 27 van het ontwerp-besluit.

Ingeval van een schending van zijn rechten kan de burger, onverminderd een administratieve voorziening die kan worden getroffen voordat de zaak bij de rechter aanhangig wordt gemaakt, beroep instellen bij de rechter. Daarnaast heeft de betrokkene de mogelijkheid om bij de toezichthoudende autoriteit een verzoek in te dienen ter bescherming van zijn rechten (artikel 25, derde lid). De Wet politiegegevens bevat op dit punt een soortgelijke regeling. De belanghebbende kan beroep instellen bij de bestuursrechter en kan daarnaast het College bescherming persoonsgegevens verzoeken te bemiddelen in zijn geschil met de verantwoordelijke (art. 29, tweede lid, Wpolg j.o. 47 Wbp). Vooralsnog valt niet goed in te zien waarom de regeling van het ontwerp-kaderbesluit erg summier zou zijn. De beperkingen en garanties voor de verstrekking van gegevens aan derde landen zijn opgenomen in de artikelen 14 en 27 van het ontwerp-

kaderbesluit. Een dergelijke verstrekking is beperkt tot gegevens die van een andere lidstaat zijn verkregen en gebonden aan het doel van de opsporing, vervolging of tenuitvoerlegging van strafbare feiten, de taak van de ontvangende autoriteit op dat terrein, de toestemming van de lidstaat waarvan de gegevens afkomstig zijn en het vereiste van een toereikend beschermingsniveau in het betrokken derde land. De toestemming van de lidstaat, waarvan de gegevens afkomstig zijn, is afhankelijk van het nationale recht. In bepaalde omstandigheden zijn hierop uitzonderingen mogelijk, dit wordt geregeld in het tweede en derde lid van artikel 14. Het ontwerp-kaderbesluit laat bestaande afspraken en verplichtingen van de lidstaten met derde landen onverlet. Ingeval bij de toepassing daarvan echter gegevens zijn betrokken, die van een andere lidstaat afkomstig zijn, dan is de toestemming van die lidstaat vereist (behalve wanneer sprake is van een zeer zwaarwegend belang tot onmiddellijke verstrekking en de toestemming niet tijdig kan worden verkregen). De regeling voor de verstrekking van gegevens aan derde landen vertonen inhoudelijk een vergaande gelijkenis met de regels die thans op grond van het Besluit politiegegevens (Bpolg) gelden voor de verstrekking van gegevens aan derde landen (artikel 5.1 Bpolg). Er lijkt dan ook geen reden tot zorg omtrent de beperkingen en garanties voor de verstrekking van gegevens aan derde landen zijn.

Tenslotte vragen de leden van de **GroenLinks**-fractie naar een reactie van de regering op de kritiek van de «Working Party on Police and Justice» die in een advies d.d. 17 oktober 2007 heeft geconcludeerd dat de nu voorliggende tekstvoorstellen wat gegevensbescherming betreft onder het niveau liggen van Conventie 108 van de Raad van Europa. De werkgroep wijst met name op de bepalingen omtrent het gebruik van gegevens van een andere lidstaat (artikelen 3 en 12) en het inzage-recht (artikel 17). Vervolgens stellen zij de vraag over het standpunt van het Europese Toezichthouder Gegevensbescherming over het onderhandelingsresultaat ten aanzien van het kaderbesluit en de reactie van de Nederlandse regering en van de Raad hierop.

In zijn advies benadrukt de werkgroep dat de voorliggende tekst op bepaalde onderdelen niet in het zelfde niveau van gegevens-bescherming voorziet als gedefinieerd in het Verdrag van de Raad van Europa van 1981. Dit lijkt volgens de werkgroep het geval met de bepalingen over het verdere gebruik van de gegevens die van een lidstaat zijn verkregen (artikelen 3 en 12) en het recht op toegang (artikel 17).

De werkgroep geeft hierop geen nadere toelichting. De kritiek van de werkgroep wordt door mij niet gedeeld. Niet valt in te zien waarom de voorgestelde bepalingen niet voldoen aan het niveau van de Raad van Europa. In dit verdrag is bepaald dat gegevens kunnen worden opgeslagen voor specifieke en gerechtvaardigde doeleinden en niet kunnen worden gebruikt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden (artikel 5, onderdeel b).

Het ontwerp-kaderbesluit kent in artikel 3 een soortgelijke regeling, inclusief het criterium van de onverenigbaarheid. Verder is het recht op toegang tot gegevens in het verdrag van de Raad van Europa gericht op een bevestiging van de opslag van gegevens en de mededeling van die gegevens in een begrijpelijke vorm (art. 8, onderdeel b). Uitzonderingen zijn mogelijk, onder meer ter bescherming van de veiligheid van de staat, de openbare veiligheid of de onderdrukking van strafbare feiten (artikel 8, tweede lid). Ook op dit punt kent het ontwerp-kaderbesluit in artikel 17 een soortgelijke regeling. In de artikelen 5, 7 en 8 van het verdrag zijn principes geformuleerd voor de gegevensverwerking. Deze betreffen de kwaliteit van de gegevens, de veiligheid van de gegevens en de aanvullende waarborgen voor de betrokkene. In artikel 9 van het verdrag zijn de uitzonderingen en restricties op de toepassing van de artikelen 5, 6 en 8

geregeld. Deze mogelijkheden zijn zodanig ruim geformuleerd dat niet goed valt in te zien waarom de regels van het ontwerp-kaderbesluit minder bescherming zouden bieden dan die van het Verdrag van de Raad van Europa. De regels van het ontwerp-kaderbesluit hebben betrekking op de doelen met het oog waarop gegevens tussen de lidstaten kunnen worden uitgewisseld of aan derde landen of internationale organisaties kunnen worden verstrekt (doelbinding), de proportionaliteit van de gegevensverzameling, de verplichting tot correctie van onjuiste gegevens en de verwerkingstermijnen. Ook worden regels gesteld voor de verwerking van gevoelige gegevens, als bedoeld in artikel 6 van het verdrag. Verder wordt voorzien in het recht op informatie en het recht van toegang, correctie en het wissen van gegevens. Het is dan ook moeilijk in te zien waarom het ontwerp-kaderbesluit niet in hetzelfde niveau van gegevensbescherming zou voorzien als het Verdrag van de Raad van Europa.

Voor wat betreft het standpunt van de Europese Toezichthouder kan worden opgemerkt dat deze heeft aangedrongen op een ruime werkingsfeer van het ontwerp-kaderbesluit, zodat de regels ook van toepassing zijn op de gegevens die uitsluitend op nationaal niveau worden verwerkt. Vanwege de bezwaren van een aantal lidstaten is dit echter niet haalbaar gebleken. Verder heeft de Europese Toezichthouder, naar aanleiding van de discussie in de Raad, op 16 oktober 2007 schriftelijk enkele opmerkingen ingebracht. Deze opmerkingen zijn van meer technische aard, met uitzondering van de volgende punten. De Europese Toezichthouder heeft gewezen op het belang dat het kaderbesluit het beschermingsniveau van het Verdrag van de Raad van Europa weerspiegelt en dat, omwille van de rechtszekerheid, dit in de tekst van het kaderbesluit tot uitdrukking wordt gebracht. Naar aanleiding van de inbreng van de Tweede Kamer heeft de Nederlandse regering in de JBZ-Raad van 8 en 9 november 2007 melding gemaakt van de vragen van het Nederlandse parlement naar aanleiding van de opmerkingen van de Europese Toezichthouder. Zoals hierboven, naar aanleiding van de inbreng van de «Working Party on Police and Justice» reeds is aangegeven, valt echter niet in te zien dat het kaderbesluit niet aan het beschermingsniveau van dit verdrag zou voldoen en is een dergelijke toevoeging overbodig. Overigens is in Overweging 25 van het ontwerp-kaderbesluit vastgelegd dat het kaderbesluit het Verdrag van de Raad van Europa onverlet laat. Daarnaast bepleit de Europese Toezichthouder de oprichting van een forum van nationale en Europese toezichthoudende autoriteiten, ter verzekering van een geharmoniseerde toepassing van het kaderbesluit en ter advisering over wetgevingsvoorstellen in de derde pijler. Dit punt zal worden betrokken in het onderzoek naar de samenvoeging van de bestaande gemeenschappelijke toezichthoudende autoriteiten, zoals voorgesteld in de ontwerp-Raadsverklaring.

Ontwerp-richtlijn inzake de criteria voor toelating en verblijf van derdelanders die hooggekwalificeerde arbeid komen verrichten (Europese Blue Card)

De regering constateert met genoegen dat de commissie voor de JBZ-Raad de bezwaren van de regering ten aanzien van de voorgestelde initiële geldigheidsduur van de Blue Card van twee jaar en de mogelijke toepassing van een arbeidsmarkttoets deelt.

De leden van de **CDA-fractie** vragen hoe het tegengaan van «braindrain» uit ontwikkelingslanden concreet zal worden vormgegeven.

De Commissie geeft aan de nadelige gevolgen voor ontwikkelingslanden te willen beperken door circulaire migratie te bevorderen door de periode van terugkeer tijdens het verblijf in de EU te verruimen en ethische nor-

men toe te passen bij de rekrutering uit kwetsbare sectoren. Dat betekent bijvoorbeeld dat men kan besluiten niet te rekruteren uit sectoren waarbij ook personeelsschaarste is in ontwikkelingslanden, zoals bijvoorbeeld de gezondheidszorg. Nederland is een voorstander van een ethische rekruteringscode in EU verband, waar momenteel aan wordt gewerkt.

Voorts vragen de leden van de **CDA**-fractie welke mogelijkheden tot verlenging van de geldigheidsduur van de Blue Card er bestaan voor de bezitter van de Blue Card na afloop van de periode van twee maal twee jaar. Deze leden vragen of de bezitter dan dient terug te keren naar het land van herkomst of dat er bijvoorbeeld een nieuwe Blue Card worden aangevraagd in dezelfde of een andere EU-lidstaat.

In het voorstel is neergelegd dat de Blue Card in eerste instantie een geldigheidsduur heeft van maximaal twee jaar en kan worden verlengd met ten minste dezelfde periode (artikel 8, tweede lid). Het voorstel van de Commissie betekent derhalve dat bij een arbeidscontract van meer dan twee jaar de Blue Card houder slechts één keer een verlenging hoeft aan te vragen. Bij een arbeidscontract van vijf jaar kan de geldigheidsduur van de Blue Card worden verlengd met drie jaar. De verlenging kan worden aangevraagd in de EU-lidstaat waar de kennismigrant werkzaam is. Na vijf jaar legaal verblijf kan de Blue Card houder de status van langdurig ingezetene aanvragen.

De leden van de **SP**-fractie vragen waarom de regering van mening is dat de introductie van een Europese Blue Card een effectieve oplossing is voor een probleem.

Kennismigranten dragen door middel van kennis en netwerken bij aan de ontwikkeling van de kenniseconomie. Naarmate arbeidsmigranten hoger zijn opgeleid is hun bijdrage aan de economie en arbeidsmarkt ook groter (zie het CPB rapport «Immigration and the Dutch economy», Den Haag 2003). Het is daarom verontrustend dat veel kennismigranten niet de EU maar landen als de VS en Canada als land van bestemming kiezen. De regering is met de Europese Commissie van mening dat de Blue Card de EU aantrekkelijker maakt voor hooggekwalificeerde arbeidsmigranten, hoewel een aantal verbeterpunten aanwezig zijn waar hieronder nader op wordt ingegaan.

De leden van de **SP**-fractie en van de **GroenLinks**-fractie verzoeken de regering in te gaan op de verschillen tussen de Green Card, zoals die in de VS bestaat, en de nu voorgestelde Blue Card.

De leden van de **GroenLinks**-fractie verzoeken de regering in dit kader met name in te gaan op de redenen waarom van het Amerikaanse systeem wordt afgeweken, bijvoorbeeld met betrekking tot het vereiste arbeidscontract en de initiële maximale geldigheidsduur van twee jaar, en waarom een kennismigrant met dit systeem de EU zou prefereren boven de VS of andere immigratielanden. Deze leden vernemen van de regering of zij bereid is de harmonisatie van de toelatingscriteria met betrekking tot de Blue Card ter wille te zijn.

De Amerikaanse Green Card is een permanente verblijfsvergunning, die op verschillende manieren kan worden verkregen. Zo worden jaarlijks 50 000 Green Cards verloot via internet (de zogenoemde «Green Card Lottery»), waarbij inwoners uit landen van waaruit weinig migratie naar de VS plaats vindt, een grotere kans krijgen. Daarnaast is het mogelijk om via gezinsmigratie of arbeidsmigratie – veelal na een tijdelijk verblijfsrecht Green Card te verkrijgen. De Blue Card daarentegen is een tijdelijke verblijfsvergunning, die alleen

voor hooggekwalificeerde arbeidsmigranten beschikbaar is en heeft daarmee een ander doel. De EU-status voor langdurig ingezetene derdelanders lijkt wat dat betreft meer op de Amerikaanse Green Card. Het vereiste van een arbeidscontract, waarvan de regering een voorstander is, is in het voorstel opgenomen. Immers, op deze wijze wordt uitgegaan van een systeem van vraagsturing omdat daarmee wordt bevorderd dat de kennismigrant daadwerkelijke hoogwaardige arbeid verricht. Zoals reeds aangegeven, is ook de regering kritisch over de initiële geldigheidsduur van maximaal twee jaar van de Blue Card. De EU-blue Card dient dezelfde geldigheidsduur te hebben als het arbeidscontract met een minimum van één jaar. Weliswaar kan de Blue Card verlengd worden, maar dit geeft extra administratieve lasten voor de Blue Card houder, de werkgever en de overheid. Ook wat betreft de toelatingscriteria streeft de regering naar zo objectief en uniform mogelijke voorwaarden. Daarbij moet wel worden aangetekend dat verschillen in toelatingscriteria niet te vermijden zijn vanwege de verschillen in beloning(structuur) tussen lidstaten en verschillen met betrekking tot gereguleerde beroepen. Gelet op die verschillen is het voorstel van de Commissie naar het oordeel van de regering een eerste stap op weg naar verdere harmonisering op langere termijn.

Dit laat onverlet dat er in het Commissie-voorstel mogelijkheden tot verbeteringen zijn, zoals met betrekking tot de criteria inzake de kwalificaties bij niet-gereguleerde beroepen en de bevoegdheid die lidstaten krijgen om een arbeidsmarkttoets toe te passen, niet alleen bij eerste toelating maar ook bij intra-EU mobiliteit. Het standpunt van de regering is dat het hier gaat om onnodige toelatingscriteria die ook de intra-EU mobiliteit beperken en afbreuk doen aan de doelstelling van het voorstel om de EU aantrekkelijker te maken voor kennismigranten.

Ontwerprichtlijn inzake één enkele aanvraagprocedure voor derdelanders voor een verblijfs- en werkvergunning voor een lidstaat en een pakket rechten voor werknemers uit derde landen die legaal in een lidstaat verblijven

De leden van de **CDA**-fractie vragen of de regering niet bang is voor concurrentie tussen de EU-lidstaten wanneer de aanvraagprocedures niet worden geharmoniseerd.

De leden van de fractie van **GroenLinks** vragen waarom de regering terughoudend is over de uniforme aanvraagprocedure.

In antwoord op beide vragen is de regering van mening dat wanneer het gaat om kennismigranten in het voorstel voor invoering van de Blue Card reeds een eerste stap gezet om de toelatingsprocedure te harmoniseren. Lagergeschoolde arbeidsmigratie heeft minder grensoverschrijdende effecten tussen EU-lidstaten en is veel meer nationaal bepaald. Voor deze categorie arbeidsmigratie is er dan ook geen noodzaak tot harmonisatie op EU niveau. Daarbij zij opgemerkt dat de aanvraagprocedure geen doorslaggevende rol speelt in de landkeuze van arbeidsmigranten. Mogelijkheden op werk, carrière perspectief en (netto) inkomen spelen een belangrijker rol.

Tevens hoeft een enkele aanvraagprocedure niet te betekenen dat de uiteindelijke beslissing ook sneller wordt genomen dan bij twee afzonderlijke procedures. Dit geldt met name voor situaties dat er wel sprake is van een tewerkstellingsvergunningsplicht en niet van een verblijfsvergunningsplicht. Een aparte tewerkstellingsvergunningsplicht richting werkgever is van belang op grond van zowel arbeidsmarktoverwegingen als het effectief tegengaan van illegale tewerkstelling. Het bovenstaande laat uiteraard onverlet dat de regering streeft naar zo efficiënt en snel mogelijke procedures, onder meer door de vorming van één gezamenlijk

IND/CWI-loket waar een gezamenlijke aanvraag voor een verblijfs- en tewerkstellingsvergunning voor arbeid in loondienst kan worden ingediend (zie TK 2007–2008, 29 861, nr. 25).

Ontwerp-richtlijn over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

De commissie voor de JBZ-Raad verzoekt de regering het meest actuele Raadsdocument, inclusief alle voetnoten, naar de Eerste Kamer te zenden.

Zoals te doen gebruikelijk zal de Eerste Kamer een Raadsdocument worden toegezonden, wanneer deze wordt geagendeerd door het voorzitterschap voor de Raad.

De leden van de **SP-fractie** vragen of de mogelijkheden voor lidstaten om verdergaande bescherming te bieden worden ingeperkt en dat Europees geregeld gaat worden welke dwangmaatregelen gebruikt gaan worden om mensen uit te zetten en wanneer en hoe vreemdelingen in detentie geplaatst worden.

De ontwerp-richtlijn beoogt gemeenschappelijke normen en procedures op te stellen voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op het grondgebied van de lidstaten verblijven. Van de kant van de regering is meermalen de wens en het belang van harmonisatie uitgesproken, waardoor gemeenschappelijke normen zullen gelden voor een doeltreffend terugkeerbeleid voor mensen die op een humane manier, met volledige eerbiediging van hun mensenrechten en waardigheid, teruggezonden worden. Een minimumniveau van bescherming van onderdanen van derde landen die illegaal op het grondgebied van de lidstaten verblijven, is hierbij een van de kernpunten evenals de noodzaak voor lidstaten om de mogelijkheid te houden flexibel te kunnen opereren.

In algemene zin geldt dat van de in een richtlijn gestelde minimumnormen in gunstige zin mag worden afgeweken door de lidstaten; minimumnormen zijn derhalve geen maximale normen.

Groenboek Bioparaatheid

Door de vaste commissie werd een aantal aandachtspunten opgebracht met betrekking tot het groenboek Bioparaatheid.¹ De leden van de **SP-fractie** gaven hierbij aan dat het vanuit risico-management niet altijd logisch is om biologische en chemische gevaren gescheiden te behandelen. Voorts achten deze leden het van belang, dat naast de internationale samenwerking waarnaar het Groenboek verwijst, ook afstemming plaatsvindt met de VN organisatie voor het Verbod op Chemische Wapens (OPCW) en de in oprichting zijnde tegenhanger op het gebied van biologische wapens.

Ten aanzien hiervan kan worden opgemerkt dat voor wat betreft het onderscheid tussen chemische en biologische dreigingen voor het overgrote gedeelte van de risico-categorieën geldt dat er wel degelijk redenen zijn om chemische en biologische gevaren apart te behandelen. Met name de risicoanalyse en risicopreventie van de twee domeinen verschillen sterk omdat het bij biologische dreigingen vaak om levende organismen gaat die zichzelf voortplanten en verspreiden (virussen, schimmels, etc). Voor chemische aanvallen geldt dat de actieve werking hiervan meestal eenmalig en van korte duur is en de stof na inzet nauwelijks nog direct bedreigende effecten vertoont.

¹ COM(200)399.

Terecht werd door uw Kamer het punt van afstemming van de Europese Unie met de OPCW onder de aandacht gebracht. Samenwerkingsmogelijkheden met de OPCW zijn bij nader inzien voor dit onderwerp echter beperkt, aangezien de OPCW gericht is op statelijke actoren en op militaire middelen. Het hier bediscussieerde beleidsonderwerp betreft echter niet-statelijke actoren en geïmproviseerde middelen.

De minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De staatssecretaris van Justitie,
N. Albayrak